Ч. 165 (11.418). Львів, пятниця 27. липня 1928. Pocztowa opłata zapłacono ryczałtem. Рік XLVI.

ДІЛО

ВИХОДИТЬ ЩОДНЯ РАНО

РЕДАКЦІЯ І АДМІНІСТРАЦІЯ: Львів, Ринок ч. 10, II. пов. — Конто почт. щадн. 143.322. — Адреса для телеграм: „Діло", Львів. — Гол. Редактор приймає від 11—12 год. передполуднем. Рукописів не звертається.

ПЕРЕДПЛАТА: Місячно: в краю 4·50 зол. — За границею: В Америці 1 долар, Франції, Голяндії, Бельгії 20 фр. фр., Італії 7·50 зл., Німеччині 7·50 зл., Швайцарії 5 шв. фр., Чехословаччині 20 ч. к., Румунії 150 леїв, Болгарії 7·50 зл., Австрії 7·50 зл. — Зміна адреси 1 зол.

Телеф. Редакції: 29-41. „ Друкарні: 29-26. — В СПРАВІ ОГОЛОШЕНЬ ЗВЕРТАТИСЯ ДО АДМІНІСТРАЦІЇ. — ЦІНА ОДНОГО ПРИМІРНИКА 20 сот.

Міцніше від криці.

Берлін, 23. липня 1928.

Тими днями Німеччина одна із перших відповіла на „змінену" мирову пропозицію Келльоґа в справі поставлення війни поза закон. Відповіли позитивно і безапеляційно. За Німеччиною пішли отягаючись і застерігаючись французи. Дня 18. ц. м. сер Аустен Чемберлен дав і собі притакуючу відповідь в імени Британської Імперії. За ними йде приспішеним темпом решта запрошених: Італія, Японія, Бельгія, Чехословаччина, Польща. Крім цього Келльоґ збирається проголосити тими днями „другу частину" свого пакту, звернену до цілого ряду інших держав з пропозицією приступлення до пакту. В місяці серпні ц. р. має відбутись в Парижі святочне підписання договору. Пацифісти ликують. Війна, мовляв, отой відвічний батіг людства має зникнути з поверхні землі, так, як з колом історії щезали з людського товариства — фізичне рабство, двобій, кровна пімста, тортури, як правний засіб, а нині щезає декуди поволі і кара смерти.

Пакт Келльоґа формально дуже простий. Йде, мовляв, про те, щоби не творити параграфів, але встановити поміж державами і народами атмосферу добровільного духового (і тільки такого!) обеззброєння, щось у роді міжнародного „мирного братерства духа". І саме в перспективах оцьтакого „обеззброєння духа" пакт цей і звязаний з ним майбутній розвиток европейської політики, зачіпає безпосередньо і українську справу. Якже виглядає вона в такій площині.

По суті американське замирювання світа є в своїй найглибшій основі подиктоване найбільше шкурним американським імперіялістичним інтересом. Одначе пацифісти всілякої породи бачать у всім тім тільки „моральний поступ" і „етичні катеґорії"; американці тимчасом єднають у своїм пакті „солодке з пожиточним". В Европі, що має ще стільки невирівнаних розрахунків поміж собою, ще всі занадто слабі і занадто залежні від американців, щоби хтонебудь міг важитись на спротив або хочаб поважніші застереження. Врешті, який европейський політик важиться в даному положенні взяти на себе одіюм — саботажника мира? Оцьтак, хоч навіть дуже болить серце у м-сіє Бріяна і сер Аустена Чемберлена, та вони хоч і без крихітки переконання — то вжеж — погоджуються на пакт, в який ніхто зі щирої душі не вірить. Бож колиб **мало прийти в Европі коли небудь до справді щирого і нефальшованого замирення, то це може й булоб можливе — але тільки на цілком інших умовинах** чим це діється у пакті Келльоґа. Европа повинна б і мусілаб виглядати зовсім інакше, колиб мала бути зрілою для такого пакту. Він мусів би органічно виростати з її власного політичного ониду, тільки після усунення цілого ряду конфліктних огнищ, тільки після ґрунтовної ревізії істнуючого стану. Бо щож тепер по суті означає „замирення" Европи в тому стані, в якім вона живе нині і в тій формі, як це проводить американська концепція?

Отже пакт цей, твердіше від криці мав би закріпити на цілі десятиліття, а то й століття істнуюче нині европейське державно-політичне положення. Підіймається над Европою марево політичного омертвіння й скістнілости. Цей пакт автоматично санкціонує стан, в якому понад сорок міліонів европейських людей живе в обезправненому і підрядному положенні т. зв. „національних меншостей", санкціонує політичний краєвид, в якому побіч озброєних по зуби побідників й побіч усяких владарських націй в роді румунів, животіє цілий ряд пригнічених і в придорожний намул затоптаних народів, яким тільки одна війна й тільки вона одна моглаб дати можність визволення і відплати. Бож коли не війна, то якаж інша сила зможе колинебудь змінити нинішнє, невиносиме й абсурдне европейське положення?

Професійні пацифісти відповідають, що є тисяча інших „способів", щоби добитися свого; усе, що захочеш, аби тільки не війна і не пролив крови. Того рода пацифізм породжений з крамарської ментальности сучасного скорумпованого і американізованого світа, що шахрайством, хитрощами і скритою інтриґою добивається до своєї цілі. Закон боротьби поміж людьми є вічний. Весь „поступ" й уся ріжниця поміж вчорашним й майбутнім веденням тої боротьби буде після американського замирення тільки та, що замісць отвертого змагання зброєю, всім тим европейським „уніженим і оскорбльонним", прийдеться волею-неволею братись за такі „способи" і „безкровні методи" боротьби, які нині панують, наприклад, у взаїмнім змаганні англійського й американського капіталу. Боротьба Стандарт Ойл із Рояль Дач та її нікчемні й скритовбивчі засоби (дивись: Мексик) є для якостей того замирення символічні і для ментальности сучасного пацифізму незвичайно знаменні. Пакт Келльоґа, що цілком виріс із американської політичної ментальности автоматично зсуває дальший політичний розвиток Европи в площину тих „модерних способів" і вибиваючи людям з рук зброю втискає їм за те в жменю скритовбивчий ніж. Завдяки американському „замиренню" стоїмо на порозі мексиканізації Европи.

Отсі пацифісти кажуть далі про „моральний примус" й „етичні катеґорії", як згодом злагіднять усі „нерівности і несправедливости" европейського політичного краєвиду. Треба запитати: що це буде за такий „моральний примус" і що за „етичні катеґорії", які приневолять, наприклад, Польщу сконденсуватися державно до польської етнографічної території? Що це будуть за такі „етичні катеґорії", що в нинішніх обставинах зможуть дати волю поневоленим? Де є той, хочаб один-одинокий чоловік в усім світі, котрий вірив би в таку чудодійну силу отсих „етичних катеґорій"? А яку рецепту далиб ці пацифісти тепер наприклад нам поневоленим, щоби реалізувати наші заповітні національні змагання?

Хто як, хто, але ми маємо уже трохи досвіду і наслідків з ділання усяких „етичних сил" і таких-же „катеґорій". Нині нам несе оту ідею американізм. Він посередньо вимагає теж і від нас „обеззброєння духа". Недавно ніс нам такуж ідею „всесвітнього братерства і обеззаконення війни" — соціялізм. Тоді дочіплювано нашу справу до „кур'єрського поїзду всезамирюючого соціялізму". Несли нам те саме і комуністи. Самозрозуміло, що тепер можуть найтись і найдуться люди та сили, які забажають розвязати нашу справу дочіплюючи її до „кур'єрського поїзду американської мирової ідеї". А результатом цього може бути знов тільки те, що на українських землях сидітиме чужинний господар і диктатор.

Без сумніву — війна жорстоке діло. Але неволя, хочби й навіть мирна та сита — це справа нікчемна і ганьблива. Нас перемогли. Одначе про остаточний вислід усякої боротьби рішає завжди тільки внутрішня сила нації, її духова монолітність і тим самим боєздатність! А це все залежить тільки від нас. Пакти й договори переходові й тимчасові. Життя розторощило колись і „вічний римський мир" і всілякі „Святі Союзи"; воно скорше чи пізніше зломить теж і нинішнє американське „замирення". На той момент ми мусимо бути готові та гартувати свого духа, який мусить стати сильнішим від криці.

Зенон Пеленський.

Наглий суд у Львові.

Два смертні присуди!

Доразовий суд у Львові засудив обв. Володимира Ординця й Івана Плахтину на смерть через повішення! — Обвинувачений Володимир Мирош засуджений на 7 літ, обв. Евген Качмарський на 5 літ. — Обв. Евген Скіцький та Іван Штокало передані звичайному судові.

Два смертні присуди!

Сталося те, чого ніхто з тих, що слідили бачно хід цілої розправи за нападом на почту при вул. Глибокій, не сподівався. Найменше того сподівалася оборона і підсудних і лава часописних справоздавців, що поза трибуналом і прокуратором мали змогу найближче приглянутися самим обвинуваченим і тому багатому матеріялові, що його дала ця розправа. Що діялося в душі обвинувачених, які в часі цілої розправи ні одним рухом не зраджували того, що переживали, [illegible] годі сказати. [illegible] ли вони спокійно, а їх звичайний вигляд і бодра постава в часі відчитування вироку не зрадили нічим дійсного стану їх душі.

Два нові смертні присуди в судовій салі при вул. Баторія! В тій самій салі, де ще так недавно запали теж два смертні присуди на Василя Атаманчука й Івана Вербицького в процесі 17-ки. В тій самій, де тому двадцять літ засуджено на смерть Мирослава Січинського.

Є певна тяглість у тому всьому, є й певна, як хочете, послідовність. Бо коли Січинського засуджено на смерть за доказане убивство гр. Потоцького, до чого він сам признався; коли Атаманчука й Вербицького засуджено на смерть під замітом убивства кур. Собінського — на основі самих [illegible], то в цім випадку смертний присуд запав за намагання нападу на почтовий уряд!.. Отже послідовність sui generis.

Ріжниться цей смертний присуд від усіх попередніх, а передовсім від вище наведених, крім усього іншого, тим, що оба засуджені на смерть у цьому процесі члени УВО — сини львівських пролетарів, що оба рекрутуються з кругів ремісничої молоді. Цей факт має своє симптоматичне значіння і до нього ми ще [illegible] повернути.

СЕМИЙ ДЕНЬ РОЗПРАВИ

Нині, в середу 25. ц. м., буде виданий присуд на учасників нападу на почт. уряд при вул. Глибокій. Цілих шість днів змагалася оборона проти компетенції наглого суду, щоби ратувати перед смертю двох молодих людей, цілих шість днів вона даремне переконувала доразовий трибунал, що ця справа повинна знайтися перед судом присяглих. Не помогли нічого правничі докази, не помогли жодні факти з життя обвинувачених — їх судить доразовий суд.

Входимо до судового будинку, де сьогодні поліційні сторожі значно скріплені, де поліційна контроля виїмково строга. В салі за плечима обвинувачених цілий кордон поліції з крісами в руках; за тим кордоном маса публики, що виповнила вщерть велику салю. (Між публикою бачимо м. ін. посла Целевича). Також саме переповнення на лавах пресових справоздавців. За столом трибуналу ціла маса осіб з правничого світу.

В год. 10.50 входить на салю трибунал. Серед загального напруження предс. трибуналу радн. Малінський відчитує присуд, на основі якого **обв. Ординця, Мироша, Качмарського і Плахтину признано винними грабункового нападу** і засуджено: **ОРДИНЦЯ І ПЛАХТИНУ НА КАРУ СМЕРТИ ЧЕРЕЗ ПОВІШЕННЯ. Мироша на 7 літ тюрми, Качмарського на 5 літ тюрми.** Двох дальших обвинувачених, а саме **Скіцького** і **Штокала**, рішено **передати перед звичайний суд**, бо щодо їх вини не було одноголосности в трибуналі.

Присуд приняла ціла саля в небувалому порушенні. Родини обвинувачених скаменіли з болю, деякі заливаються слізми. **Засуджені приняли присуд дивно спокійно.**

Після того предс. коротко мотивував присуд трибуналу, а далі зазначив, що засуд смерти має бути виконаний до 24 годин і то на першому Плахтині, а потім на Ординці.

Забрав слово обор. д-р **Старосольський** і серед глибокої тиші просив тремтячим від зворушення голосом подати засуджених до президентської ласки.

Прокуратор попросив зараз до себе **членів трибуналу й оборонців, щоби вспіли по[illegible]скомунікуватися телефонічно з Варшавою.**

Публика розходилася довго чекаючи в більших гуртках, коментуючи присуд на свій лад. Перед судом ще довго стояли гуртки цікавих, що обговорювали справу.

Помилувані!

В год. 2.30 попол. прийшло з Варшави телефонічне повідомлення, що президент Р. П. скористав з права ласки і помилував обох засуджених на смерть. На [illegible] літ буде їм замінена смертна кара, ще не звістно (проєктом передбачене 5—20 літ). Про [illegible] повідомлення на письмі.

ЗАСУДЖЕНІ ВЖЕ В БРИГІДКАХ.

Довідуємося, що всіх засуджених перевезено нині пополудні до карного заведу в Бригідках.

•

ПРОМОВА Д-РА ГЛУШКЕВИЧА.

Дивна, немов магічна і як трагічний припадок фатальна є сила слова. Сам згук його, його рим, закравшись у людське ухо, сягає по владу над людською думкою. І намагається її, як усе, що панує, поглобити, випачити, змарнувати.

Якомусь середновічньому аматорові, фиму подобалася співзвучність слів: **Fang — Hang, gefangen — gehangen.** А другий магік, зареклямував це як перлу народньої юридичної мудрости... І забулося старе, римське, одиноко слушне: **„Quod deliquentes — tot delicta“** і над людськими мозками, правниччими і неправниччими, запанувала середньовічна псевдо-формулка: **Mitgefangen — mitgehangen**, якої відгомін найшовся ще нині в тій салі.

Це тим дивніше, що власне в той час, коли на Заході почали були будувати нову вавилонську вежу всяких теорій про ріжні форми участи в злочині (співвина, шайка, компльот і т. д.) і дійшли до теорії про кримінальну відповідальність правних осіб, — тут, на цих старих славянських землях, у противлежність тим теоріям, наш Литовський Статут, твір геніїв кількох славянських племен, написаний незвичайно цікавою мовою, що мала шанси стати словянським есперанто, постановляв зараз у ст. 7: „О чій човлек вченок жадный иный не может быти каран и сказыван, только тот, кто виннен“. Засада, до якої поспішно вертають один за другим народи і їх кодекси: чеський, югословянський і ін.

А тепер запитаю: Чиж потягнено до відповідальности шофера, що віз д-ра Клепетажа і тов. на вбивство п-і Верешмарті? Чиж потягано до відповідальности стерника човна, з якого відомий пор. Імшинецький скинув свою жінку в озеро?

Поспіх, який ціхував цю справу від самого початку, є причиною, що тут як шестий справник засів на лаві обвинувачених Штокало. А поспіх — це в таких справах найгірший дорадник.

Прок. закинув усім 6 обвинуваченим, отже і Штокалі, участь у грабунку. Зазначую, що Штокала не обвинувачено в помочі, в посередній участи в нападі, тільки в самім грабунку, як усіх інших. А тимчасом Штокало не був зовсім на почті, в самім почт. уряді; він був на вулиці, далеко від місця нападу. Тому не можна щодо нього підтягати § 190 к. з. і д. (грабунок). Той чин, який прок. описав у своїм обвинуваченні, не може бути приписаний мому клієнтові.

Але прок. може сказати, що він більше не обвинувачує Штокала з § 190 і дальших тільки з § 5 і 190, та поставити внесення на піддання його під суд звичайний. Аби і цю зброю вибити з рук прокуратора, мушу перейти його аргументацію і виказати, що вона мильна і Штокалі не можна доказати, що він знав про плянований напад.

Занадто багато противорічностей находимо в промові й аргументації прокуратора (обор. наводить ті противорічности).

Говорено тут про те, що Штокало їздив уже раз з Ординцем. Так, Штокало поїхав раз з Ординцем (на 3 тижні перед нападом), за що дістав тоді 6.80 дол., так, як вибив його таксаметер. З дальшого факту, що тойже Штокало спровадив авто і 3. ц. м., прок. виводить заключення, що Штокало мусів знати про ціль і першої і другої їзди. А я питаю: На якій підставі Штокало міг би до такого знання війти? Адже щонайбільше, керуючись досвідом попередньої їзди, міг думати, що й цим разом повезуть тогож Ординця з тов. і діставши свою заплату, верне так само, як і першим разом додому.

Прок. хоче вас переконати, що той 1 долар — не був тільки зворот коштів Штокалі за ужиття авта, з тим, що по удачнім нападі мало прийти до поділу грошей між усіх учасників. На те завважу, що кошти того цілого підприємства були значно більші, бо требаж було покупити 5 револьверів і ін. А в такому разі хіба Штокало мусів ще понести свою пайку на ці кошти, а не брати 1 доляра!

Коли на дорученння Ординця Штокало мав поїхати 3. ц. м. зі Скіцьким або з ним самим, він (Штокало) кзвав зараз записати себе замовлюючому в службі. каригі і заплатити завдаток. Чи це свідчує, що він знав про мету виїзду? А обставина, що Скіцький приїхавши з ним, пильнував його весь час, — чиж вона не говорить, що Штокало був зовсім чужий плянам обвинувачених, що він не був у все те втаємничений?

З черги обор. Глушк. доказує, що Скіцький мусів перед їздою на вул. Синлецьких вказати напрям їзди Штокалі, щоб відтяжити оськтак себе перед закидом, що він є одним з організаторів самоху на почту. Дальше промовець доказує, що Штокало замкнув мотор раз і другий і тільки на порученння Скіцького його знову отворив. Чиж якби він був членом спілки, не був би тримав авта в поготові, аби самому в кожній хвилі могти втікати в інтересі власного безпечеснства?

Ніхто не твердив, що Штокало бачив утікаючих з револьверами і все таки пустив їх до авта. Він сидів при кермі і навіть не міг бачити, хто сідав до авта і чи хтонебудь з обвинувачених мав револьвер в часі їзди не тембільше було неможливе. Колиб не той поспіх, з яким переведено цілу ту справу, а що до того в останній хвилі з організаційної сполицції на почті зроблено звичайний бандитський напад, — то я певний, що Штокало повинен був бути тут не як шестий обвинувачений, але повинен був бути вислуханий як свідок.

Прошу са той поспіх, з яким приступлено до справи і через що зроблено таку страшну кривду обв. Штокалі, винагородити його оправдуючим вироком по думці § 259 п. к.

•

Доповнення.

Обор. Скіцького д-р Волошин просить нас зазначити, що закінчення його промови звучало так:

Не держіться мертвої букви права, але черпайте з кериниці справедливости. Будьте суворі батьки-судді, але не безоглядні! **„Z sprawiedliwości czerpajcie krynicy gdyż i nad sądem jest sędzia!“**

Радянська Україна.

Як робітники в Донбасі роблять соціялізм.

Казьонні більшовицькі газети на Україні звичайно дуже люблять з нагоди зїздів партії, вироблювання пятирічних і всяких інших плянів соціялістичної розбудови народнього господарства України, засідань Президії ВРНГ (Всеукраїнської Ради Народнього Господарства) і т. д. широко розписуватися про ті величезні поступи, які вже осягнуло за більшовицького панування соціялістичне господарство, наводячи при цьому безліч усяких цифр і процентів, і пильно вираховуючи, які блискучі перспективи розкриваються перед соціялістичним будівництвом на далі. Одначе часом приходить у цих газетах зовсім інша смуга настроїв — певного рода просвітління й отверезіння. Доперва тоді появляються результати всяких ревізій, з яких ми дізнаємося, куди й як витрачуються величезні суми народнього майна, дізнаємося, що всі блискучі пляни істнують лише на папері, і що дійсність лишається далі такою самою, як давніше — убогою, сірою, придушеною страшним бюрократизмом більшовицької системи.

Правда, писакам урядових більшовицьких газет в таких випадках завсіди дається завдання „підтримувати духа“ й доводити, що соціялістичне будівництво таки далі розвивається. Одначе сумно виглядають ці проби. Останніми часами, після ряду сенсаційних публікацій про те, як роками валяються на подвірях українських заводів закордонні машини вартости десятків мілїонів карбованців, як розкрадаються гроші, призначені на будівництво робітничих домів, знаходимо ми цікаві матеріяли про те, як живуть і працюють для здійснення соціялізму самі робітники.

З цих матеріялів довідуємося ми, що завдяки цілому рядові обставин продуктивність праці робітників і їх охота до роботи незвичайно мала. Тут подамо деякий конкретний матеріял про те, як виглядає „праця для соціялізму“ в найбільшому центрі української промисловости — в Донбасі. Виходить з цих матеріялів, що кожної суботи, коли робітники одержують гроші, починається пиятство в таких розмірах, що тільки „з середи починається нормальна робота. Та й то, хіба її можна вважати за нормальну роботу, коли щодня не виходить на роботу третя частина робітників“ (див. „Комуніст“, ч. 153).

Беремо з нього ще дальші приклади: на копальні „Крупська“, яка найкраще механізована в Донбасі, протягом одного лише тижня не вийшло на роботу одного дня 73 проц. робітників, другого дня 56 проц., третього дня — 61 проц. Такий самий стан істнує в цілому ряді інших рудень. На одній з найбільших з них, Боково-Хрустальській руді в місяці травні прогули (перерви в праці) становили 54 проц. всього робочого часу. В день одержання грошей на Червоно-Донській руді не виходить на роботу 50 проц. робітників, у Хрустальській до 70 проц. Не краще стоїть справа також по інших рудних. Наприклад, на руді „Парижська Комуна“ дуже часто через прогули робітників видобувають на день на 40 вагонів менше вугля. Нема жадної копальні, де велась би систематична праця.

Та що особливо цікаве, так це те, що ніхто не турбується таким станом річей. Не турбуються ними також і професійні спілки робітників. Кореспондент „Комуніста“ дуже картинно описує „побут“ соціялістичного робітництва у Донбасі.

„Пянство на копальнях дуже велике. Пють відрами, бочками, цистернами. Кооперативи не тільки нічого не роблять для боротьби з пянством, а ще й самі всіма заходами пропагують „ходовий“ крам горілку. Зростає хуліганство, що далі частіше трапляються бешкети, навіть убивства. У дні одержання грошей по касарнях з ранку до вечера пянчать, грають у карти, бешкетують, бються. Найулюбленіший „спорт“ — кулачна бійка, коли одна касарня йде на другу, дзеленьчать вибиті шибки, ллється кров, а культпрацівники сидять десь по закутках, боячись висунути носа на вулицю (ще поб'ють)“.

Воно й не диво, що Донбас кождого тижня переживає від суботи аж до середи спіритусову гарячку. Возьмім насамперед умови життя робітників по фабричних касарнях: „понад 90 проц. робітництва живе в таких касарнях, де нема матраців, подушок, рукомийників, сушарень, де можнаб було просушити брудний шахтарський спецодяг“.

На останній конференції всесоюзної комуністичної партії між іншим ухвалено було: „прогулам, недбальству, несумлінному ставленню до своїх обовязків, профспілки, спираючись на пролетарську громадську думку, повинні оголосити найрішучішу боротьбу“. Одначе в статті „Як боротися“, уміщеній в тому самому „Комуністі“, автор головну вину за недбале ставлення робітників до своєї праці, складає власне на професійні спілки й констатує, що „далі залишатися з такими явищами в нашому житті абсолютно неможливо“. На думку автора, робітнича кляса, практично будуючи соціялістичний лад, мусить максимально напружувати свої сили. „Булоб безперечно богато легше, — мінорним тоном зауважує він, — колиб ми мали досить потрібних до цього коштів, але все лихо в тому, що коштів у нас мало, а сподіватись одержати їх звідкись не доводиться“. Тому одиноким виходом з трудношів може бути лише „дуже енергійна, дуже напружена робота в справі раціоналізації“. Одначе цікаво, як можна думати про якунебудь раціоналізацію, коли більшовицька система довела робітництво до „білої горячки“.

Процес 10-ти в Тернополі.

Хід процесу за шпіонажу і його вислід.

В днях 19, 20. і 21. липня 1928 відбувся перед окружним трибуналом в Тернополі процес проти Івана Ямрозіка і тов., обвинувачених за злочин шпіонажі з § 67 к. з. і деякі інші злочини. На лаві обвинувачених засіли: 1) Іван Ямрозік, літ 25, студ. політ. в Данцігу, 2) Михайло Вацик, літ 29, б. студ. академії мистецтв в Кракові, 3) Осип Христенко, літ 21, шлюсар, 4) Ян Єндрис, літ 27, виводоца політичної поліції, 5) Едвард Францішек Равлів, літ 23, шлюсар, 6) Ольга Стешин, літ 19, б. семинаристка, 7) Богдан Міхенко, літ 22, відбуваючий кару 4-літньої тяжкої вязниці за співучасть в убийстві провокатора Королюка, 8) Степан Куницький, літ 21, студ. медиц. в Познані — братанич о. прал. Л. Куницького, 9) Степан Скочиліс, літ 16, люка, 8) Степан Куницький, літ 25, студ. мед. в Грацу. Прокуратура обвинувачує всіх за злочин шпіонажі з § 67, уст. 1. к. з., окремо Яна Єндриса і Осипа Христенка за намагання злочин з § 87, Богд. Міхенка за злочин з § 9 і § 217 з. к. і Степана Куницького за злочин з § 67 уст. 2. з. к. Всі обвинувачені сидять у слідчій вязниці вже десятий місяць.

Трибуналові проводить віцепрезидент Чарнецький, як вотанти засідають судді Губай і Гостковський, обвинувачує віцепрокуратор Врубель, боронять: д-р Степан Баран (Куницького і Скочиліса) д-р Ст. Шухевич зі Львова (Тихоню), д-р Ісаєвецький зі Львова (Міхенка), і з уряду: д-р Фішер (Ямрозіка), д-р Рослер (Христенка), д-р Горовіц (Єндриса) і д-р Ельмер (Равлова і Скочиліса).

Після акту обвинувачення була в Тернополі від 1925 р. шпигунська шайка, яку зорганізував і довший час (до серпня 1926) кермував нею Леонід Міхенко, що в серпні 1926 утік на Радянську Україну і тепер має працювати в ДПУ в Києві. Як курієрів висилав він обв. Вацика, що крім цього самочинно займався шпигунством і обв. Христенка. Обв. Вацик був кілька разів в Києві, де в ДПУ вул. Крещатик 25, стрічувався з працівниками розвідочного відділу ДПУ Камінським (Яворським з Галичини), Туросиевом, Гохбергом й іншими і одержував від них безпосередні інструкції. Безпосередній звязок одержували обв. Ямрозік (що теж їздив до Києва до Яворського — псевд. Камінський) і обв. Вацик з Новосом (Зайцем з Галичини), керманичем розвідки ДПУ в Волочиську, якому передавали ріжні письма через Христенка і від якого одержували інструкції та гроші в долярах. Обв. Ямрозік, Вацик і Христенко за свою роботу одержували невелику винагороду в долярах від Новоса, згладно Камінського і до вини вповні признались, а свій вчинок виясняли нуждою. Ніяких ідейних мотивів вони не подавали і їх 3-ох трактовано як звичайних кримінальних преступників.

В десятці були два поляки: агент політ. поліції Єндрис і жовнір 54 п. п. Равлів. Єндрис зразу звербував Христенка як провокатора за відомостю поліції і раз навіть його винагороджував квотою 25 зол., а опісля подавав йому вже з власної охоти відомости про мобілізацію рекрутів і польських військових розвідчиків на Рад. Україні. Кромі цього Христенко збирав військові відомости від свого знакомого Равлова, що тоді відбував службу при 54 п. п. в Терноп. і передовав їх обв. Ямрозікові або обв. Вацикові, а ці передавали на письмі через Христенка за Збруч.

Богдана Міхенка, що на розправі явився у арештантському одязі, обвинувачують за намову вязничного дозорця Нищоту до помочі в утечі з вязниці в Тернополі і за перехід за Збруч разом з Ямрозіком в цілях шпигунських в літі 1925 р., коли то дорогу їм показав обв. Тихоня з Терпилівки коло Підволочиськ, у котрого оба ночували. Обв. Ольга Стешишіна з Березовиці великої у вязницю попала зовсім припадково і невинно та безпотрібно пересиділа понад 9 місяців. Вона в літі 1926 літала кілька хвилин військовим літаком і на память одержала три фотографічні знимки Тернополя і Березовиці Вел., які дав її знакомий летун, а вона опісля показала обв. Ямрозікові, що задержав їх у себе через один день. Степана Куницького обвинувачено за те, що в часі більшовицького наступу в р. 1920 організував у Скалаті чека і був її начальником (тоді мав 17 літ), що підтягнено під § 67 уст. 2. з. к. Дальше обвинувачено його ще й за те, що 9. липня 1926 разом з обв. Вациком, що приїхав до Оріхівця над Збручем малювати церкву, перейшов Збруч, був на кордоні за Збручем в Голохвастах, Волочиську і Фридрихівці зі згаданим вище Новосом зобовязався перед ним переправляти людей переслідуваних поліцією в Польщі і на кошти переправи одержав тоді від Новоса (Заяця) 10 долярів та другої ночі вернув до Оріхівця, де його арештувала польська гранична сторожа, між тим, коли обв. Вацик виїхав на кілька днів до Камінського до Києва. Куницький при допомозі оріховецьких пачкарів Павла Хмільова-

ського і Івана Липки перепровалила за Збруч на доручення проф. Юл. Юхновича якогось бідного абітурієнта з Жовкви, а в жовтні 1926 обв. Христенка, не знаючи зовсім, що останній займається шпіонажею. Свою співпрацю з більшовиками в 1920 р. пояснив обв. Куницький українськими національними мотивами, як також свою допомогу в переправі за Збруч, за що оплачував місцевих пачкарів. Зі шпіонажею обв. Куницький, якого в слідстві обтяжували Вацик і Христенко, а на розправі зовсім відтяжили, немав нічого спільного і він на розправі виступав як додатній інтелігентний тип. Молодий підпрокуратор Врубель ціле своє вістря звернув проти обв. Куницького так, що всі інші обвинувачені майже зовсім зійшли з арени в часі розправи. Про засуд обв. Степана Куницького йшло головно з політичних мотивів. Куницького старався обтяжити розвідчик Станіслав Марчик, співробітник і приятель пок. Гната Мельника, відомого провокатора, котрого більшовики 26 лютого 1927 з Орівци увели за Збруч і розстріляли в Харкові. Свої зізнання операв Марчик виключно на оповіданні пок. Мельника, бо сам свідок нічого відносно обв. Куницького з власного спостереження не знає.

Обв. Вацик на розправі боронився сам і відпирав головно закиди провокації, які впали на нього з боку декого споміж обвинувачених в часі слідства. Доказів провокації Вацика розправа не дала, натомісць такі заміти остали щодо політичного агента Єндриса і Христенка.

Розправу ведено явно при приняві великого числа публики мимо внеску прокуратора на тайність розправи. Проводив розправою вміло і з повним тактом віцепр. Чарнецький. В суботу 21. липня ц. р. оголошено вирок. Пятьох обвинувачених — Ямрозіка, Вацика, Христенка і двох поляків Єндриса і Равлова визнано винними злочину шпіонажі з § 67 уст. 1. з. к., а крім цього Єндриса намаганого злочину публичного насильства з § 9 і § 87 к. з. (подання до відома Христенка імен польських військових розвідчиків на Рад. Україні, щоби їх видати радянським властям, чого Христенко не зробив) і за це засуджено Ямрозіка, Вацика і Христенка по півтора року тяжкої вязниці, Равлова на один рік тяжкої вязниці, а поліц. агента Єндриса на півтреті року тяжкої вязниці; всім пораховано слідчу вязницю. Інших пятьох обвинувачених — між тим і медика Степана Куницького, котрого боронив оборонець посол д-р Степан Баран і у довшому правному виводі виказав безосновність акту обвинувачення відносно нього задля браку предметового естваа чину з § 67 з. к. — увільнено зовсім від вини і кари і випущено сейчас на волю. Проти увільняючого вироку втоловсив прокуратор жалобу неважности і відклик з причини низького виміру кари та поставив внесок на задержання всіх увільнених у слідчій вязниці. Оборона спротивилася цьому внесові прокуратора і трибунал по довшій нараді не прихилився до прокураторського внеску і зарядив випущення на волю обвинувачених Стешишину, Куницького, Тихонів і Скочиліса. Засуджені кромі Єндриса вирок приняли.

По широкому світі.

На найближчій сесії варшавського сойму мають поставити внесок щодо законопроєкту про виміну вязнів між Польщею і СРСР.

Пакт Кельога по вісткам льондонської преси підпишуть не літом у Парижі, а в осени в місті покищо незначенім.

Болгарський уряд офіціально спростовує вістки про кріваві непорозуміння в македонських колах.

У Мексику щез безслідно бувш. міністр праці Моронес, якого підозрівають у вбивстві през. Обрегона.

Португальська революція скінчилась покищо арештуванням 54 старшин, 25 підстаршин і 171 цивільних осіб.

У Калькуті залізничники, що страйкують, скинули зі шляху поїзд, розбили його і побили пасажирів; поліція безрадна, кличе на допомогу війська.

По розпорядку єгипетського уряду розвязаний голова студентського союзу в Олександрії.

Останні вісти.

ПІДВИШКА ЗАЛІЗНИЧОЇ ТАРИФИ В ПОЛЬЩІ.

Як повідомив міністр комунікації представників преси, від дня 15. серпня ц. р. ціни білетів особових на польських залізницях будуть підвищені на 20 відс. Білети четвертої кляси будуть підвищені навіть 30 до 35 відс. Оплати за багаж і менші пересилки зістануть без зміни. „Курер Червоний" подає, що має бути рівнож підвищена тарифа залізнича.

СПРАВА СКЛИКАННЯ ПОЛЬСЬКО-ЛИТОВСЬКОЇ КОНФЕРЕНЦІЇ.

Як повідомляють з Ковна, дня 25 н. м. литовський уряд вислав до польського уряду ноту, в якій пропонує скликання польсько-литовської конференції на 15. до 20. серпня.

СЕНЗАЦІЯ В СЛІДСТВІ В СПРАВІ УБИВСТВА ПАВЛА РАДІЧА.

Згідно з донесеннями білгородських денників, слідчий суддя, який провадить дохоходження в справі убивства доконаного в скупштині, зажадав видачі послів Поповича і Йовановича з огляду на те, що вони замішані в справу убивства Павла Радіча.

АНГЛІЙСЬКІ БАНКИ ВІДМОВИЛИ ДИСКОНТУ СОВІТСЬКИХ ВЕКСЛІВ.

Поважне занепокоєння викликали в Москві інформації з Льондону про категоричні відмови зі сторони банків дисконтувати совітські векслі. Відмова наступила також і зі сторони тих банків, які ще донедавна готові були уділити Совітам кредити. Таке становище англ. банків комуністичні сфери приписують натискові промислового капіталу, наміряючого до повного бойкоту Совітів.

АМЕРИКАНСЬКИЙ СЕНАТ СУПРОТИ ПАКТУ КЕЛЛЬОГА.

„Дейлі Тел" доносить, що в американськім сенаті розшаліє боротьба поміж прихильниками і противниками пакту Келльога. Навіть між республиканцями, які мають тільки скромну більшість в сенаті є противники пакту, що разом з демократами могли би відкинути пакт.

ЗЛУЧЕНІ ДЕРЖАВИ ГОТОВІ ВИЗНАТИ НАНКИНСЬКИЙ УРЯД.

Секретар стану Келльог заявив представникам преси готовість провадження переговорів з нанкинським урядом щодо знесення нерівноправних умож поміж Злученими Державами і Китаєм. Келльог уважає за невиключене визнання де юре нанкинського уряду.

ЧИ АМУНДСЕН ЩЕ ЖИВИЙ?

Російський ратунковий комітет полярної експедиції отримав від італійського уряду просьбу продовжати пошукування групи Алессандрі. Рівночасно мається зорганізувати нову експедицію для відшукання Амундсена, про якого думають в наукових колах, що можливо він ще живий, бо забрав зі собою більші запаси поживи. Пошукування обох груп в околицях Землі Франца Йосифа має перепровадити ломач ледів „Седов".

Всі українські діти до української школи! — Хто минає рідну школу і посилає дитину до чужої школи, той ворог свеєї дитини й української нації!

Біржа.

Гроші.

Американський долар 8·87·00—8·87·50, канадійський долар 8·81·00—8·82·50, чеська корона 0·26·50—0·26·75, австрійський шілінг 1·25·50 1·26·00, румунська лея 0·05·50 0·05·75, французький франк 0·34·75 0·35·00, швайцарський франк 1·71·50—1·72·80 фунт штерлінгів 43·30·00 43·70·00, радянський червінець 25·50 27·50.

Золото: 20 корон 36·50·00—36·80·00 20 франків 34·50·00—34·80·00, 20 німецьких марок 42·40·00—42·70·00, 10 російських рублів 47·00·00—47·50·00.

Срібло: Австрійська корона 0·67·00—0·68·00, 5 австрійських корон 3·45·00—3·55·00, австрійський фльорен 1·75·00—1·87·00, російський рубель 2·28·00—2·95·00, копійки за рубель 1·45·00—1·55·00

НОВИНКИ

— **Жарт, чи офіціяльна номенклятура?** О. Петро Пилипець, яричівський декан і парох у Підборцях, заст. голови повітового Народнього Комітету Львівщини, одержав дня 23. липня ц. р. за ч. 7840 і за підписом б. віцевоєводи а тепер старости львівського повіту Екгардта урядове письмо, з таким заголовком: До п. Пйотра Пилипець попа в Подборцах. Тепер лише цікаво знати, чи староста підписуючи папір [illegible] його, чи хтось з його урядовців дозволив собі на жарт, що нагадує старошляхетські жарти...

— **Коронування чудотворної ікони в Самборі.** У самбірській церкві відбудеться 29 го н. м. свято коронування чудотворної ікони Богородиці, з нагоди 200-ліття як появився там цей чудотворний образ. Буде це віддається перше свято коронування образу Богородиці в гр. кат. церкві. Воно триватиме 4 дні і почнеться вже 25-го серпня в 5. год. попол. У ньому візьмуть участь усі наші владики і мітрати. Програму свята дістануть парохіяльні уряди.

— **Примхи природи.** У Вильні бачили люди на небі дивне явище: огнисту ясно-фіолєтову кулю з довгим світляним серпанком; її видно було годину. — У деяких румунських повітах появився в обіжу новий рід гусільниць, від яких гине худоба; м-ство призначило знавців, що мають розслідити цю таємну заразу.

— **Жертви музики.** На віденськім „Зенгерфесті" був такий натовп, що одного дня 700 осіб упало без памяти в юрбі, а один зі співаків помер від серцевого удару.

— **Все ще „летять".** Польські летуни Кубаля та Ідзіковський все ще „летять" через Атлянтик, вижидаючи кращої погоди на місці. Вони вибираються на другий тиждень, перед французом Кудере, що намітив той самий шлях.

— **Жіночий рекорд.** Міжнародній союз адвокатів вибрав своїм секретарем молоду, пристійну жінку: п-ню Марцель Крамер-Бах, що є адвокаткою при паризькім апеляційнім суді.

— **Ріжні вістки.** Урятований член експедиції ген. Нобіле, відомий чеський учений д-р Бегоунек, виголосив на днях відчит у Празі. — У стейті Ню Йорку помер в 74 р. життя актор Роберт Брюс Мантель, шотляндець, славний своїми шекспірівськими креаціями. — Югославський склад муніції в Катаро вилетів у воздух; кілька жовнірів убитих. — У Берліні помер славний відкривник бацилів індійської чуми лікар Ю. Мендельсон. — Свен Гедін вибирається з новою експедицією до середн. Китаю. — У Ню Йорку, в дільниці, де живуть мурини, прийшло до кривавих заворушень і бійки з „білими". — У Празі збереться конгрес міжнародньої організації для співпраці церковних обрядів 24. серпня н. р. — Відомий чеський композитор Оскар Недбаль, дир. нар. опери в Братиславі, одержав на днях запрошення від рад. уряду, занятись мистецьким проводом кількох концертів в найближчім музичнім сезоні. — По вісткам закорд. преси, катастрофа „Італії" була переповіджена проф. Людовиком Бероті, відомим римським медіюм. — Президент Греції підписав декрет про будову памятника „Невідомому жовнірові" на Замковій Площі в Атенах. — 80-літній старець у Парижі з нещасного кохання вбив свою любку і скочив з III. пов. на вулицю.

— **Конгрес прикладного мистецтва.** При кінці цього місяця відбудеться в Празі міжнародній конгрес рисівного і прикладного мистецтва. Крім 22-ох держав, що візьмуть у ньому участь, окремо виступають такі міста: Париж, Берлін, Копенгаген, Лайпціг, Прага, Гамбург і Дессава. Зголошених досі є 1213 діяльних членів, 812 делегованих, 234 членів-гостей і 700 з Америки.

— **Кінець пашів.** Турецьке правління, як ми вже писали, задумує скасувати титул „паші", який не вкладується в демократичні принципи тур. республики. Хтож із нас не уявляв собі такого турецького пашу, як романтичного достойника зі сімома жінками і великим турбаном, прикрашеним трьома кінськими хвостами — тілним символом своєї величі? В дійсности титул „паша" звязаний з суспільним становищем у Туреччині і має родовий характер так само як у нас гербове шляхотство. Та ось он ту у нас гербове шляхотство. Та ось он ту тулом панцаха, за мальовничими фесами і жіночими серпанками, прийшла черга і на пашів. Вирішає питання, чи европеїзуючись і визбуваючись традиції, не затратує рівночасне Туреччина свого питомого, східнього чару для нас, европейців?

— **Вільна посада ката.** У краю його світлости шерифа Мароко шукали одну важну суспільну реформу: гільотину. Уряд шеріфа до спілки з франц. урядом мають рішити делікатне питання: кому довірити це почесне становище? Чи покликати ката з Альжиру, чи мати власного? Заки ще рішили це питання, вже зголосилось трьох кандидатів з визнаними даними на цю посаду. Один був підчас великої війни летуном, що збивав чужі літаки; другий має практику в масовім убиванні, бо служив при скорострілах, а третій заявляє, що скаже свої дані аж згодом; вони такі визначні, що й так поб'ють усіх суперників. Хто-ж не може бути? — думають мароканські достойники, якийсь спенсіонований член трибуналу чи який різник?

— **Голова республики.** Новий французький закон рішив випустити нові срібні та золоті монети. Оба роди цих монет мають мати рисунок „голови республики". Не президентської голови, а символічної жіночої постаті. І ось тепер голови політиків і фаховців думають над питанням: в який бік має бути повернена ця голова, праворуч чи ліворуч? Республика, що глядить на право, непонутру соціялістам і іншим лівим партіям, — республика, що глядить на ліво не до вподоби націоналістам. Урядовці міністерства фінансів і державної ... рбівні думали над розвязкою цієї справи не на одній засіданні і не найшли її. Аж найшовся один Соломон між ними: на срібних монетах, республика глядітиме праворуч, а на золотих ліворуч. Золото — цінніший метал, але його є менше.

— **Нова міра краси.** На останньому конкурсі краси в Гальвестон, в Америці покористувались аранжери конкурсу оригінальною методою клясифікації кандидатов; був це спеціяльний голмінник-севундомір, який записував, як довго тривали оплески публики при появі поодиноких красунь.

— **Хочете спокійно жити?** Обезпечіть своє життя в користь своїх найближчих у рідним Товаристві „Карпатія", вул. Руська 18. II. пов.

— **Найбільший готель.** При 33-ій вулиці і 8-ій Авеню в Ню Йорку будують найбільший готель у світі. Готель матиме 45 поверхів. Будова буде рівна до 22-го поверха а від 23-го вгору буде пірамідально звужуватись аж до верхньої вежі. Це буде гарний стилевий хмародер. Будова коштуватиме 22 міл. долярів. В готелі буде 2.500 кімнат. Кожна кімната матиме окрему купальню. Будова під землею глибока на 72 стопи. В готелі буде завсіди гостей, служби і переїжджих до 10.000 осіб. Це буде немов мале місто в одному домі, якого половина населення буде щодня змінятись.

— **Найбільший дім у Філядельфії.** У Філядельфії саме скінчено найбільший дім у цьому місті. Це 27-поверховий хмародер Файделіті-Філядельфія Трост Вілдінг, на розі вулиць Брод і Волнет. Будова коштувала 12 міл. долярів і тривала один рік. Щодо величини це девятий найбільший будинок в Злучених Державах, значить і у світі. У ньому будуть виключно бюра. По черзі найбільші доми у світі отсі: Шікаго Форнічер Март, Евквітебел Вілдінг в Ню Йорку, Дженерел Моторс Вілдінг у Дітройті, Рейлвей Евчендж в Ст. Люіс, Грейбар Вілдінг в Ню Йорку, Юніо Трост Вілдінг у Клівленд, Іллінойс Мерчентс Банк у Шікаго, Континентал Нешенел Банк у Шікаго.

— **Л. Туркевич**, відомий наш диригент диригуватиме у міськім театрі оперою „Страшний Двір" не в четвер, а в пятницю 27-го ц. м.

Теарти.

Міський великий театр.

26-го г. 7·30 веч. „Ясь і Малгося" опера [illegible]

27-го г. 7·30 веч. „Страшний Двір" диригує Л. Туркевич.

Міський „Театр Новин".

26-го г. 8·30 Виступи „Qui pro quo" програма „Як не ти, робиш"

КІНА.

„Палас": „Індія" і „Джанет Гайнор [illegible] посади".

„Дев": „Ріф і Роф як моряки", [illegible]

„Аполло": „Гаррі Піль [illegible]"

„Фатаморгана": „Пригоди на Алясці" [illegible]

„Байка": „Провалини" і [illegible] ти діти".

Виїзджаю дня 28-го липня зі Львова — вертаю 28-го серпня.
Д-р ІВАН КУРОВЕЦЬ.
165 1—1

Дописи.

ЗБАРАЖ. (Велике національне свято в Лисичинцях). На Петра і Павла 12. липня ц. р. відбулася в Лисичинцях коло Нового Села в Збаражчині велика українська національна манїфестація з нагоди посвячення угольного каменя під будову місцевого Українського Народнього Дому. У святі взяло участь около пятнацять тисячів народу зі Збаражчини і сусідного повіту кремянецького, в тім було понад тисячка їздців в мальовничих козацьких однострях, а навіть одна жіноча чета на конях, убрана у народню ношу. Відрадною появою була обставина, що у святі взяло участь богато селянволинників з ріжних сіл Кременеччини, а волинські козацькі відділи витано остентаційно бурею оплесків.

Свято розпочалося соборною Службою Божою в місцевій церкві, котру відправив о. Лев Юрчинський з Добромірки в асисті кількох священиків; співав гарно місцевий читальняний хор мішаний під управою управителя школи п. Івана Ющишина. Після богослуження пішла процесія на місце, де будується мурований Народній Дім і тут довершив акту посвячення канадійський еп. о. Мик. Будка, котрий опісля з уставленої на площі трибуни виголосив довшу високопатріотичну промову. Гарну промову виголосив також менем комітету будови голова місцевої читальні „Просвіти“ п. Іван Ющишин, відчитавши відповідну грамоту, яку вмуровано у фундаменти. Довші патріотичні промови виголосили посли тернопільської округи о. прал. Куницький, д-р Ст. Баран і п. Антін Кузько, потім слідували дві деклямації, між ними пятилітньої доньки п. Ющишина і привіти. Витали свято п. Виганська зі Львова іменем Т-ва „Просвіта“, п. Сенкова від Кружка „Рідної Школи“ в Новому Селі та д-р Кульчицький д-р Гамаль від українських установ у Збаражі. На кінець відбулася дефіляда кінночтиків, котрі своєю появою зробили велике враження на учасників свята.

Після закінчення офіціяльної части було принят тя у місцевій школі для гостей і членів комітету будови дому, який названо Хатою Тараса Шевченка. При товариській гутірці виголошено тут кілька промов, між іншими промовляв і епископ Будка, що відвідав своє сусіднє родинне село Доброміркy і радо прибув на наше національне свято та звеличав його присутністю і своєю промовою.

ВИННИКИ. (Нова рада громадська і українські радні. — Вибори до сойму й сенату — Святочні обходи. — Занепад хору і орхестри. — Утраквістична школа). Місточко Винники по розвязанні в р. 1912 громадської ради, в котрій українці, як і в двох попередних, мали більшість, оставало під управою комісаря аж до дня 24. січня 1928 р. Вибори до громадської ради відбулися вправді ще в липні 1927 р., одначе в наслідок протесту уконституовання новозибраної ради відбулося щойно дня 24. січня 1928 р. На основі компромісу вибрано 19 українців, 21 поляків і 8 жидів. Причиною, чому українці на цей раз остали в меншости, була ця обставина, що до другого кола, в котрім до тепер мали перевагу українці, увійшли з титулу висшого виміру податку купці, шинкарі, торговці безрогами, ремісники і т. п., що причисляються переважно до народности польської і жидівської, а українцям припало третє і в части четверте коло. При уконституованню вибрано бурмістром поляка, заступником бурмістра українця (д-ра мед. Я. Наглика) а крім того асесором також українця (Павла Кивка). На слідуючім з черги засіданні поставили українці домагання, щоби протокол з засідань ради списувано в двох мовах (українській і польській) та щоби всі оповістки були також в двох мовах. На друге домагання згодилися поляки, але внесення що до протоколу, перепало наслідком того, що проти приняття голосували поляки й жиди. Наші радні одначе не приняли цього рішення до відома і послідовно на всіх дальших засіданнях поновляли попереднє внесення, послугуючися притім обструкційною тактикою, так що вкінці **добилися свого, бо громадська рада на своїм засіданню в другій половині місяця червня більшістю голосів ухвалила, що протокол з засідань має вестися також українською мовою.** Тут в признанем треба піднести, що всі радні українці поступають солідарно і в своїх промовах послугуються виключно рідною мовою, що є великим поступом, бо давнїше цього не бувало. Це остання, розуміється, не відноситься до радних з інтелігенції, бо вони і давніше промовляли виключно українською мовою. Радні українці творять окремий клюб, що під проводом заслуженого діяча о. радника Григорія Гірника відбуває свої наради. — По виборах до ради громадської прийшла знов нагода Винниччанам українцям здати іспит з національної свідомости при голосованні до сойму і сенату. І треба признати, що сей іспит випав вдоволяюче, бо на 1.549 голосуючих у Винниках до сойму, ліста ч. 18. одержала 809 голосів (ліста 1 — 457), а на 902, що голосували у Винниках до сенату, ліста 18 дістала 374 голоси (ліста 1 — 302), знов же в кольонії Вайнберґен (що разом з Винниками творить одну катастральну громаду) на 308 голосуючих до сойму, на лісту ч. 18 впало 196 голосів (на лісту 1 — 68), а на 176, що голосували до сенату, ліста ч. 18 одержала 96 голосів (ліста 1 — 53). Радикали (ліста 29) здобули у Винниках при виборах до сойму 2 гол., до сенату ні одного, а у Вайнберґен при виборах до сойму 3 гол., до сенату 2 голоси. Москвофіли не одержали у Винниках і у Вайнберґен до сойму і до сенату — ані одного голосу.

В останніх місяцях відбулися у Винниках заходом місцевої читальні „Просвіти“ два святочні обходи а то дня 25. березня в честь Шевченка, а дня 1. липня в честь Франка. В обидвох обходах вибилися на перший плян промови, а саме на першім голови „Просвіти“ сенатора М. Галущинського на тему трьох заповітів, які лишив нам Шевченко: „Учітеся, борітеся і обніміте найменшого брата“, котра то промова викликала у присутніх незвичайне враження, на другім же — промова директора А. Крушельницького, котрий говорив про значіння Франка вельми популярно і з замітною обєктивністю. Зрештою програми обох обходів були стереотипні: деклямації, хори та виступи орхестри мандолїністів. На обидвох обходах було повно учасників. Зазначуючи додатні успіхи, годі промовчати відємні сторони нашого життя винницького, а саме розпад української духової орхестри та хору. Винницький хор особливо мішаний, мав від яких двайцять пяти літ добру марку і в тих зглядно давних часах попписувався навіть у Львові. Та нараз розлетівся, як кажуть, наслідком непорозуміння між старими співаками і молодими. І дійшло до такої чудасії, що на вечері, присвяченім памяти Франка та на Святі Читалень у Львові дня 8. липня п. р. попписувався не Винницький хор, а якась мішанина хору Підберезецького з дрібною частиною співаків з Винник. Також і в місцевій церкві нема вже від двох місяців хорального співу а тільки так звана „самолівка“. В цю справу мусить вдатися як найскорше виділ Читальні „Просвіти“, полагодити непорозуміння і зорганізувати хори мішаний і мужеський, котрих потребу загал відчуває. Крім цего і орхестру належалоби привернути до первісного стану.

На кінець справа школи. Як відомо, винницькі українці втратили наслідком „lex Grabski“ паралельні кляси мужеської школи з українською викладовою мовою, котру на кілька літ перед війною здобули по довгих заходах та які то паралельки тішилися більшим числом школярів, ніж польська мужеська школа, — і дістали утраквістичну школу, розуміється, на папері так що кружок місцевої „Рідної Школи“ мусів робити заходи, щоби хоч утраквізм здійснено, в якій то справі приїздив перед кількома місяцями на доходження інспектор. Але яка є добра воля в тім напрямі у теперішнього керманича тої **утраквістичної школи свідчить хоч би ця обставина, що в кінцем цього шкільного року (при кінці червня) видавано школярам-українцям знов виключно польські свідоцтва, хоч батьки й опікуни тих школярів домагалися заздалегідь українських свідоцтв згідно утраквістичних.** На дотичне запитання відповідав керманич, що він вправді писав і старався за утраквістичні свідоцтва, але вищі шкільні власти відповіли, що цього року у Львові (!!!) було так велике запотребовання утраквістичних свідоцтв, що вже для школи у Винниках не стало. Цікаво було би знати, чи і в інших місцевостях послугувалися керманичі шкіл поляки такою вимівкою? На всякий випадок подається це до відома послам з нашого округа, щоби ту справу розслідили і зробили з неї відповідний ужиток. Далі подаємо до відома нашим послам, що на зовнішніх таблицях утраквістичних шкіл у Винниках нема зовсім написів в українській мові.

Громадянин.

Жадайте жовтої бляшанки з чорною опаскою.

НИЩИТЬ:
Мухи, комарі, молі, комахи, блохи, блощиці, прусаки і всякі інші овади з їх зародками.

Для осягнення найкращих наслідків користуватись ручними розпорошувачами.

ОПОВІСТКИ.

Позір студенти Станиславівщини! Загальні Збори С. У. С. С-а. 16. VIII. 1928 р. о год. 10-ій на „Бесіді“. — Виділ. 140 2—2

На відбудову Народнього Дому в Турці над Стр. зложили в зол. польс.: 1) Іван Залищук 1000. 2) о. Іван Тимчук 100, 3) о. Григорій Мороз 100, 4) Евгенія Баранська 100, 5) о. Іван Скварко 100, 6) о. Василь Яремкевич 88·85, 7) о. Іван Федевич 75, 8) о. Михайло Головей 61·95, 9) Іван Пупко 80, 10) о. Григорій Канда 60, 11) Іван Бобовський 60, 12) Микола Ковальський 60, 13) Геня Кузьмаківна 55, 14) д-р Мирон Кондрат 50, 15) о. Степан Козбур 50, 16) о. Іван Криса 50, 17) Володимир Хаджай 50, 18) інж. Теофіль Горницький 50, 19) о. Ілярій Шах 50, 20) Марія Волосянська 50, 21) о. Осип Лозинський 44·25, 22) Мирон Утриско 40, 23) Василь Жук 35, 24) Яремкевич Оля 30, 25) о. Лев · опіль 50, 26) Карапович Еміліи 25, 27) о. Зиновій Стовдовський 20, 28) о. Андрій Трешневський 30, 29) Оля Бабичева 50, 30) Дозя Тимкевич 50, 31) Оля Петрик 20, 32) Зіна Маркова 20, 33) о. Михайло Вільчанський 70, 34) Теодор Сидорик 15, 35) Кдим Комарницький 10, 36) Микола Корчинський 10, 37) Степан Василишин 10, 38) о. Петро Гуль 10, 39) Марія Ружицька 10, 40) Петро Дорожівець 5, 41) Степан Комарницький 5. — Виділ Філії „Просвіти“ в Турці н. Стр. оцею дорогою складає горячу подяку П. Т. жертводавцям та звертається з проханням до Шановного громадянства Турчанщини о складання жертв на вище згадану ціль а в першу чергу до тих, котрі підписали декларацію і до цеї пори не зложили, бо реставрація дому вже в русі, а грошей в касі майже нема. — Виділ. 144 1-1

Всім, котрі поспішили з заявами співчуття з приводу смерти нашої Найдорожчої Мами чи на мої руки, чи на руки инших членів родини, складаю в імени всіх нашу сердечну подяку. — Львів, 25. липня 1928 р. — М. Галущинський.

Оповістка. Дня 5. серпня (на випадок слоти дня 12. серпня) п. р. святкує Т-во ім. Маркіяна Шашкевича в Золочеві Народнє традиційне свято у честь Маркіяна Шашкевича на Підлиській Горі (залізнича стація Ожидів). Програма свята: 1) О год. 8-ій похід Соколів і Бандерії на Підлиську Гору, привитання Епископа і инших гостей. 2) О год. 9-ій Полева Служба Божа і Панахида біля памятника. II. Святочна Академія: 3) Промови духовних і світських представників. 4) Продукції хорові і орхестральні. 5) Масові вправи Соколів і Луговиків. 6) Всенародній фестин з забавами, танцями і співами. На свято МАРКІЯНА спішіть всі і віддайте пошану нашому Генієви! — Комітет.

Відкриття памятника Тараса Шевченка в Косові відбудеться дня 5. серпня 1928 р. (а на випадок непогоди 12). **Програма свята: Збірка в год. 9. коло церкви на Москалівці, де відбудеться Богослуження. Після Богослуження** похід улицями Косова під памятник на Старім Косові, де відкриють памятник, при промовах і привітах делегатів установ, та складанні вінків на могилу. По полудни фестин на площі Народнього Дому, а вечером святочний вечір. — На свято просить всіх громадян Косівщини, гостей, Соколів, Січи і Пласт — Комітет.

ДРІБНІ ОГОЛОШЕННЯ

ПОШУКУЮ стації для семинаристи. Зголошення до Адміністрації під „Стація“. 143 1—3

РУТИНОВАНИЙ конципієнт адвокатський, з судовою і адвокацькою практикою, що може вести самостійно канцелярію, пошукує місця. — Адрес. Василь Скрипчук, конц. адв. Подюків Великий, п. Глиняни. 141 2—2

ПОШУКУЄТЬСЯ підприємця до покінчення мурованої церкви в Бринних церковних. Пляни в парохіяльнім уряді. Почта і залізн. стація Вибранівка. Кошта подорожі не зертається. 135 3—3

ГОДИННИК ВАШ буде найліпше направлений у найбільшій годинникарській робітні **Івана Зельтенрайха**, Львів, пл. Марійська 5. — З провінції просимо репарації присилати почтою. — Старомодні дамські годинники переробляємо на ручні. 3 6 103-?

ПРОДАМ АБО ЗАМІНЯЮ РЕАЛЬНІСТЬ В СУДОВІЙ ВИШНИ за реальність в Яворові. — Зголошення почтовий уряд Судова Вишня. 130 3—3

ГОДИННИКИ „Zenith“ „Longines“ також біжутерію власного виробу поручає: Домбровський-Розважевський, Львів, (Готель Жоржа). — Догідні умови. 2481 5—7

ПЕРЕСТОРОГА. Загублений мною в дорозі Дмитрів-Львів, вексель in bianco на 700 зол., підписаний Іван Бушманюк, Юлія Гладишовська, Францішка Гладишовська, уневажнюю, та перестерігаю інтересованих перед евентуальним використанням — Микола Левицький. 146 1-1

ОГОЛОШЕННЯ.

За оголошення Редакція не відповідає.

Специяліст недуг легенів, серця і жолудка
д-р Фелікс Ган
Львів, Городецька 46.
2353 Пересвітлення Рентґеном. 17—24

Д. БРІЛЬ Специяліст венерично-скірних недуг орд. 12—1 і 3—6
69 Площа Академічна ч. 4. 3-5

8 зол. | ПЕРСТЕНЕЦЬ | 8 зол.
з 14-карат. золота з рубіном тільки у
Б. ҐРИНБЕРҐА Сикстуська 4.

Оголошення.

Добра нагода забавитися в часі ферій на Студентських вечерницях

в СУДОВІЙ ВИШНІ, дня 5. серпня ц. р.

Запрошення висилає п. Шот Василь студ. прав в Судовій Вишні.
142 За Комітет: 1—1
Шот Василь. Антін Клосовський.

Подяка.

Почуваємося до милого обовязку отцею дорогою зложити прилюдно щиру подяку лікареви Вп. П. Д-р Львови Фінклеви в Тернополі вулиця Тиха ч. 1. за уміле, дбайливе і цілковите виличення нашої дволітної донечки з тяжкої ниркової недуги. 136 1—2

Стефанія і о. Григорій Хамчуки

Присилайте передплату!

За редакцію відповідає Василь Мудрий. Видає Видавнича Спілка „Діло“ З друкарні Видавничої Спілки „Діло“, Львів Ринок ч. 10.